

SAFA MURAT TEKİN

Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Ali Fuad Başgil Hukuk Fakültesi
Ticaret Hukuku Anabilim Dalı
Araştırma Görevlisi

NAVLUN SÖZLEŞMESİNDE TAŞIYANIN SORUMLULUĞU

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL OLARAK YÜK TAŞIMA

1.1. Yük Kavramı	5
1.2. Yük Taşıma ile İlgili Yasal Düzenlemeler	7
1.2.1. Türk Hukuku.....	7
1.2.2. Uluslararası Konvansiyonlar	8
1.2.2.1. Kara Yolu.....	8
1.2.2.2. Demir Yolu	9
1.2.2.3. Hava Yolu.....	9
1.2.2.4. Deniz Yolu	10
1.3. Yük Taşıma Sözleşmesi	12
1.3.1. Genel Olarak.....	12
1.3.2. Tanımını	12
1.3.3. Hukuki Niteliği	13

1.3.3.1. Üçüncü Kişi Lehine Sözleşme	14
1.3.3.2. İş Görme Sözleşmesi.....	14
1.3.3.2.1. Genel Hizmet Sözleşmesi.....	15
1.3.3.2.2. Eser Sözleşmesi.....	15
1.3.3.2.3. Vekalet Sözleşmesi.....	16
1.3.3.2.4. Sonuç	17
1.3.4. Unsurları	17
1.3.4.1. Taahhüt Unsuru	18
1.3.4.2. Ücret Unsuru	18

İKİNCİ BÖLÜM

NAVLUN SÖZLEŞMESİ

2.1. Yasal Düzenleme	21
2.2. Tanımı, Unsurları, Tarafları, Hukuku Niteliği ve Türleri	23
2.2.1. Tanımı	23
2.2.2. Unsurları	24
2.2.2.1. Yük Taşıma Taahhüdü.....	24
2.2.2.2. Taşımanın Deniz Yoluyla Yapılması	25
2.2.2.3. Taşımanın Gemi ile Yapılması.....	27
2.2.2.4. Taşıyanın Yüke Zilyet Olması	28
2.2.2.5. Taşıma İşİ Karşılığında Bir Ücret Ödenmesi (Navlun Ödenmesi)	29
2.2.3. Tarafları	30
2.2.3.1. Taşıyan	30
2.2.3.2. Taşıtan	32
2.2.3.3. Yükleten.....	32
2.2.3.4. Gönderilen	33
2.2.4. Hukuki Niteliği	34
2.2.5. Türleri.....	35
2.2.5.1. Kırkambar Sözleşmesi.....	37

2.2.5.2. Çarter Sözleşmeleri.....	39
2.2.5.2.1. Yolculuk Çarteri Sözleşmesi.....	41
2.2.5.2.2. Tam Çarter Sözleşmesi.....	44
2.2.5.2.3. Kısmi Çarter Sözleşmesi.....	44
2.2.5.2.4. Zaman Çarteri Sözleşmesi.....	44
2.2.5.2.4.1. Genel Olarak.....	44
2.2.5.2.4.2. Tanımı.....	47
2.2.5.2.4.3. Tarafların Yükümlülükleri.....	48
2.2.5.2.4.4. Şekli ve Özellikleri.....	49
2.2.5.2.4.5. Önemli Klozlar.....	50
2.2.5.2.4.6. Uygulanacak Hükümler.....	51

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK TİCARET KANUNU'NA GÖRE NAVLUN SÖZLEŞMESİNDE TAŞIYANIN SORUMLULUĞU

3.1. Taşıyanın Sorumluluğu Hükümlerinin Kaynağı.....	53
3.2. Genel Olarak.....	54
3.3. Türk Ticaret Kanunu'na Göre Navlun Sözleşmesinde Taşıyanın Sorumlu Olduğu Haller.....	57
3.3.1. Geminin Denize, Yola ve Yüke Elverişsiz Olması Sebebi ile Sorumluluk.....	59
3.3.1.1. Genel Olarak.....	60
3.3.1.2. Denize Elverişlilik.....	63
3.3.1.3. Yola Elverişlilik.....	64
3.3.1.4. Yüke Elverişlilik.....	65
3.3.1.5. Denizde Can ve Mal Koruma ile İlgili Mevzuat Bakımından Elverişlilik.....	67
3.3.1.6. Geminin Denize, Yola ve Yüke Elverişli Bulundurulma Zamanı.....	67
3.3.1.7. Taşıyanın Sorumluluğunun Niteliği.....	69

3.3.2. Yüke Özen Gösterme Borcunun Yerine Getirilmemesi Sebebi ile Sorumluluk.....	71
3.3.2.1. Yükün Zayi Olması veya Hasara Uğraması Sebebi ile Sorumluluk.....	71
3.3.2.1.1. Genel Olarak.....	71
3.3.2.1.2. Yükün Zayi Olması.....	72
3.3.2.1.3. Yükün Hasara Uğraması.....	74
3.3.2.1.4. Taşıyanın Sorumluluğunun Niteliği.....	75
3.3.2.2. Yükün Gereken Süre İçerisinde Taşınmaması Sebebi İle Sorumluluk.....	76
3.3.2.2.1. Genel Olarak	76
3.3.2.2.2. Yükü Geç Teslim Etme.....	76
3.3.2.2.3. Taşıyanın Sorumluluğunun Niteliği.....	78
3.3.2.3. Yükün Navlun Sözleşmesinde Belirtilmiş Olan Gemiden Başka Gemiye Yüklenmesi Sebebi ile Sorumluluk	78
3.3.2.3.1. Genel Olarak	78
3.3.2.3.2. Taşıyanın Sorumluluğunun Niteliği.....	80
3.3.2.4. Yükün Güvertede Taşınması Sebebi ile Sorumluluk	80
3.3.2.4.1. Genel Olarak.....	80
3.3.2.4.2. Taşıtan ile Yükleten Arasındaki Anlaşma.....	81
3.3.2.4.3. Ticari Teamül.....	83
3.3.2.4.4. Taşıyanın Sorumluluğunun Niteliği	83
3.3.2.5. Yolculuk Esnasında Haklı Sebebe Dayanmaksızın Rotadan Ayrılma Sebebi ile Sorumluluk	85
3.3.2.5.1. Genel Olarak	85
3.3.2.5.2. Rotadan Haksız Ayrılma.....	86
3.3.2.5.3. Taşıyanın Sorumluluğunun Niteliği.....	87
3.4. İnceleme ve Bildirim	87
3.4.1. Genel Olarak.....	87
3.4.2. İnceleme	88

3.4.3. Bildirim	89
3.4.4. İnceleme ve Bildirim Yapmamanın Sonuçları.....	91
3.5. Taşıyanın Sorumluluğunun Sınırlandırılması.....	92
3.5.1. Genel Olarak.....	92
3.5.2. Sorumluluk Sınırı	95
3.5.2.1. Türk Ticaret Kanunu madde 1186 Fıkra 2	95
3.5.2.2. Türk Ticaret Kanunu madde 1186 Fıkra 1	95
3.5.2.3. Türk Ticaret Kanunu madde 1186 Fıkra 6.....	97
3.5.3. Sorumluluğu Sınırlandırma Hakkının Kaybı.....	97
3.6. Taşıyanın Sorumluluktan Kurtulma Halleri.....	99
3.6.1. Genel Olarak.....	99
3.6.2. Geminin Teknik Yönetimi ve Yangın	100
3.6.2.1. Geminin Sevki ve Başkaca Teknik Yönetimi.....	101
3.6.2.2. Yangın	102
3.6.3. Denizde Kurtarma.....	104
3.6.4. Rotadan Haklı Ayrılma	105
3.6.5. Yükün Cins veya Değerinin Kasten Yanlış Bildirilmesi.....	107
3.6.6. Taşıyanın Kusursuzluk ve İlliyet Bağı Karinelerinden Yararlandığı Haller	108
3.6.6.1. Genel Olarak.....	108
3.6.6.2. Özel Haller	109

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ULUSLARARASI KONVANSİYONLARA GÖRE
NAVLUN SÖZLEŞMESİNDE TAŞIYANIN
SORUMLULUĞU

4.1. Konvansiyonların Ortaya Çıkışı ve Uygulanma Alanları.....	113
4.1.1. Konvansiyonların Ortaya Çıkışı	113
4.1.2. Konvansiyonların Uygulanma Alanları.....	113
4.1.2.1. Lahey Kuralları.....	113

4.1.2.2. Lahey/Visby Kuralları.....	114
4.1.2.3. Hamburg Kuralları.....	115
4.1.2.4. Rotterdam Kuralları.....	118
4.2. Uluslararası Konvansiyonlara Göre Taşıyanın Sorumluluğu.....	120
4.2.1. Genel Olarak.....	120
4.2.2. Lahey Kuralları ve Lahey/Visby Kuralları	120
4.2.2.1. Genel Olarak.....	120
4.2.2.2. Taşıyanın Gemiyi Denize, Yola ve Yüke Elverişli Tutma Yükümlülüğü ve Sorumluluğu.....	121
4.2.2.3. Taşıyanın Yüke Özen Gösterme Yükümlülüğü ve Sorumluluğu.....	123
4.2.2.4. Taşıyanın Yükün Zayi Olması veya Hasara Uğramasından Doğan Zararlardan Sorumluluğu	124
4.2.2.5. Taşıyanın Sorumluluğuna İlişkin Lahey, Lahey/ Visby Kuralları'nda Düzenlenen Diğer Bazı Hükümler	126
4.2.3. Hamburg Kuralları.....	129
4.2.3.1. Genel Olarak.....	129
4.2.3.2. Taşıyanın Yükün Zayi Olması, Hasara Uğraması veya Geç Teslim Edilmesinden Doğan Zararlardan Sorumluluğu.....	130
4.2.3.2.1. Genel Olarak	130
4.2.3.2.2. Sorumluluk Süresi	131
4.2.3.2.2.1. Teslim Alma.....	132
4.2.3.2.2.2. Teslim Etme.....	134
4.2.3.2.3. Taşıyanın Kusuru	135
4.2.3.2.4. Yükün Zayi Olması, Hasara Uğraması veya Geç Teslim Edilmesi	136
4.2.3.2.5. Özel Olarak Düzenlenmiş Haller	139
4.2.3.2.5.1. Yangın.....	139
4.2.3.2.5.2. Canlı Hayvan	141
4.2.3.2.5.3. Can veya Yük Kurtarma	142
4.2.3.2.5.4. Güverte Yüğü.....	142

4.2.3.3. Sorumluluğun Sınırlandırılması	145
4.2.3.3.1. Genel Olarak	145
4.2.3.3.2. Sorumluluk Sınırının Belirlenmesi	146
4.2.3.4. Sorumluluğu Sınırlandırma Hakkının Kaybı	148
4.2.4. Rotterdam Kuralları.....	149
4.2.4.1. Genel Olarak.....	149
4.2.4.2. Taşıyanın Yükümlülükleri	150
4.2.4.2.1. Taşıyanın Temel Yükümlülüğü.....	150
4.2.4.2.2. Taşıyanın Yükümlülük Süresi	150
4.2.4.2.3. Taşıyanın Yüke Özen Gösterme Borcu	152
4.2.4.2.4. Taşıyanın Gemiyi Denize, Yola ve Yüke Elverişli Bulundurma Yükümlülüğü	153
4.2.4.2.5. Taşıyanın Tehlike Teşkil Edebilecek Yükler Bakımından Yükümlülüğü.....	155
4.2.4.2.6. Yüklerin Yolculuk Esnasında Gözden Çıkarılması Nedeniyle Taşıyanın Yükümlülüğü	156
4.2.4.3. Taşıyanın Sorumluluğu	157
4.2.4.3.1. Taşıyanın Yükün Zayi Olması, Hasara Uğraması veya Gecikmesinden Doğan Sorumluluğu	158
4.2.4.3.2. Taşıyanın Sorumluluktan Kurtulması.....	159
4.2.4.3.2.1. Diğer Düzenlemelerle Aynı Olan Sorumsuzluk Halleri.....	162
4.2.4.3.2.2. Diğer Düzenlemelerden Değiştirilerek Alınan Sorumsuzluk Halleri.....	162
4.2.4.3.2.3. Yeni Getirilen Sorumsuzluk Halleri	163
4.2.4.3.2.4. Taşıyanın Sorumsuzluğunun İstisnaları.....	164
4.2.4.3.3. Taşıyanın Özel Olarak Düzenlenen Sorumluluk Halleri.....	165
4.2.4.3.3.1. Yükün Güvertede Taşınması.....	165
4.2.4.3.3.2. Rotadan Ayrılma	167
4.2.4.4. Taşıyanın Sorumluluğunun Sınırlandırılması	167
4.2.4.4.1. Genel Olarak.....	167

4.2.4.4.2. Konvansiyonun 59. Maddesi Uyarınca Sorumluluğun Sınırlandırılması.....	168
4.2.4.4.3. Konvansiyonun 60. Maddesi Uyarınca Sorumluluğun Sınırlandırılması.....	170
4.2.4.5. Sorumluluğu Sınırlandırma Hakkının Kaybı	172
SONUÇ	173
KAYNAKÇA	177